

Tractatus de p̄paratione ad missam

10.

vite afferens fructus duodecim. Adiuua ḡ nos o b̄ndicta in mulierib. ut q̄ b̄ndictuz fructū venter tui b̄ndictionē horū duodeci fructuū cōsc̄mūr. Adiuua o ſ̄go fructifera ut q̄ fructū tuū bis fructib⁹ ita fructuosi efficiamur q̄ p̄ hos fruct⁹ fructu tuo frui p̄ petuo mercamur. Adiuua o dulcissima ut nobis cedat dulcedine sua frui ille libera lissim⁹ cōicatoz ſuū b̄ndict⁹ fructus ventris tui. Qui cū p̄te et sp̄ūſctō viuit et regnat de⁹ per om̄ia ſecula ſeculorū. Amen.

Deuotissimi ac seraphici doctoris sancti Bonauenture tractat⁹ ſup̄ gaudiosa ambaſiata p̄ archangelū gabrielē ad excellen/ tissimā arq̄ glorioſissimā ſyḡinē Mariā annunciat⁹. Speculū marie vocatus. expli/ cit feliciter. . . .

Incipit tractat⁹ de p̄paratiōe ad missas
doctoris seraphici ſc̄ti Bonauenture.

Honorez glo/ riae et individue trinitatis et ad honorem excellentissimi ſacri. ſc̄z p̄ciosi corporis et sanguinis dñi nři ieuſu chri/ ſti. Describā tibi formā p̄ quaz potes levie manuduci ad p̄emplationē tanti mysterij ac congrue diſponi ad ei⁹ p̄ceptionē. quam nō raptim ſtrepitū ſboruz legere. sed eius ſenſum efficacit̄ cordi imp̄mtere debes. et ex intimo affectu ſingula queq; in toto vel in parte put ſonāt ſollicite ruminare. Primo igit̄ accellur⁹ ad mēſam celeſtē cōiuīj. iuxta aplin. Proba teipm̄ et diligēt exāmia cū qua fide. q̄li p̄poſito. quāta caritate. ppter qđ aut ppter quā cām accedis. ut ſic accedēdo ad mēſam celeſtē cōiuīj iuxta aplin. pbes teipm̄ diligēt exāminādo. Attende igit̄ iſta q̄ttuor ſingula q̄ ſe et vide p̄mo quam fidē h̄bie debes circa veritatē et eſſentiā h̄ ſacramenti. Credere enim ſirmi debes et nul/ latenus dubitare fm̄ q̄ docet ecclia catho/ lica et p̄dicat q̄ in hora exp̄ſſionis ſboruz xp̄i panis materialis atq; viſibilis aduenienti viuifico et celeſti pani velut ſo creatori ho/ norē deferens locū ſuū ſc̄z viſibile ſpeciem accidentiū p̄ ministerio et ſacramentali ſeru/ tio relinqt. q̄ desinēte eſſe miro et ineffabili modo in eodē instāti iſta ſequētia ſub illis accidētib⁹ veracit̄ existūt. Primo illa pri/ riſſima xp̄i caro et ſacru corp⁹. qđ fabricat̄

sp̄ūſctō tractuz ſuit de vtero gl̄ioſe ſanctis marie appensuz i cruce. positiū in ſepulchro. glorificatū in celo. Seco qz caro nō viuit ſine ſanguine. iō necessario ē ibi ſanguis ille p̄ciosus q̄ felicit̄ manauit. p̄mū diſalutē in cruce. Tercio cū nō ſit ver⁹ h̄o abſ. q̄ ania rōnali. ppter ea ſtūtē glaz et p̄tācē. reponit ſunt om̄es theſauri ſapie et ſcie dei.

Quarto qz christ⁹ eſt ver⁹ deus et verus h̄o. iō ſequent̄ eſt ibi deus gl̄iosus in ma/ iestate ſua. Hec om̄ia q̄ttuor ſimul et ſingu/ la tota ſimul ſub ſpeciebo panis et vini p̄f/ cte continen⁹ nō min⁹ in calice q̄ in hostia. nec min⁹ in hostia q̄ in calice. nec in vno de/ fectus ſupplef alteri⁹. cū nullus ſit. ſz in am/ bobus integrū cōtineſ ppter in ſtēriū de⁹ grandis eſt h̄mo. Sufficit em̄ credere deu/ vez et hoīem ſub vtraq; cōtineri ſpecie mi/ alſi ſtunt angeloz frequētia et ſc̄tō p̄ntia.

Quare christus tm̄ contineſ ſub iſhi/ duabus ſpeciebus.

Ed vide q̄ pulchre xp̄s ſub iſhi/ duali ſpeciebo cōtineſ. Primo qz panis et vini optimū ſunt nutrime/ tū totū hoīs. nā panis nutrit carnē et vini/ transit in ſanguinē. q̄ eſt ſedes aie. Se/ cundo qz eoz vſus eſt hoī p̄ncipalior et com/ munior eſt et mūdior et min⁹ fastidiosus ba/ beſ. iō puritas ſp̄ūalis refectionis oportune p̄ iſta ſignificaſ. Tercio qz optime figu/ rant paſſione xp̄i q̄ ſtide p̄ h̄ ſacramen/ raf. nā panis ſignificat corp⁹ illud tricura/ tū. molitū. piftū in paſſione. decocū et ſuſ/ igne dini amoř ſin camino. i. ara cruci. vniu/ ſo ſigſicat ſanguinē q̄ de vua. i. xp̄i copein/ torculari cruci a calcātib⁹ iudeis exp̄ſſus.

Quarto pulchre ſignificat corp⁹ xp̄i my/ ſticū ſc̄z eccliam collectā et multis fideliō ſp̄eſtatiſ ad vitā tanq̄ panis et vini et/ multis granis et racemis. Lū ergo acc/ dis caue ne dubitādo vacilles et tanq̄ ce/ manu tentans innitaris baculo arūdine ſc̄z argumētis naturalib⁹ et rōnib⁹ biānis querēdo quo iſta fieri poſſunt ſicut q̄diz iudei litigabāt. et quidā diſcipuli ſcandaliz/ ati abierūt retroſuz. Sed ſubjice teipm̄ deo et captiuā mentē tuā ſub iugō fidei qui/ tantis testib⁹ roboratārides. Quid em̄ po/ bitationis de hoc ſacramento remaneat. qđ a christo tam exp̄ſſe traditū. ab aplis p̄du/ catū. a ſanctis patrib⁹ orthodoxis tota

tritur de mēſam ſp̄ūſctō ſuit de vtero gl̄ioſe ſanctis marie appensuz i cruce. positiū in ſepulchro. glorificatū in celo. Seco qz caro nō viuit ſine ſanguine. iō necessario ē ibi ſanguis ille p̄ciosus q̄ felicit̄ manauit. p̄mū diſalutē in cruce. Tercio cū nō ſit ver⁹ h̄o abſ. q̄ ania rōnali. ppter ea ſtūtē glaz et p̄tācē. reponit ſunt om̄es theſauri ſapie et ſcie dei.

Quarto qz christ⁹ eſt ver⁹ deus et verus h̄o. iō ſequent̄ eſt ibi deus gl̄iosus in ma/ iestate ſua. Hec om̄ia q̄ttuor ſimul et ſingu/ la tota ſimul ſub ſpeciebo panis et vini p̄f/ cte continen⁹ nō min⁹ in calice q̄ in hostia. nec min⁹ in hostia q̄ in calice. nec in vno de/ fectus ſupplef alteri⁹. cū nullus ſit. ſz in am/ bobus integrū cōtineſ ppter in ſtēriū de⁹ grandis eſt h̄mo. Sufficit em̄ credere deu/ vez et hoīem ſub vtraq; cōtineri ſpecie mi/ alſi ſtunt angeloz frequētia et ſc̄tō p̄ntia.

Quare christus tm̄ contineſ ſub iſhi/ duabus ſpeciebus.

Ed vide q̄ pulchre xp̄s ſub iſhi/ duali ſpeciebo cōtineſ. Primo qz panis et vini optimū ſunt nutrime/ tū totū hoīs. nā panis nutrit carnē et vini/ transit in ſanguinē. q̄ eſt ſedes aie. Se/ cundo qz eoz vſus eſt hoī p̄ncipalior et com/ munior eſt et mūdior et min⁹ fastidiosus ba/ beſ. iō puritas ſp̄ūalis refectionis oportune p̄ iſta ſignificaſ. Tercio qz optime figu/ rant paſſione xp̄i q̄ ſtide p̄ h̄ ſacramen/ raf. nā panis ſignificat corp⁹ illud tricura/ tū. molitū. piftū in paſſione. decocū et ſuſ/ igne dini amoř ſin camino. i. ara cruci. vniu/ ſo ſigſicat ſanguinē q̄ de vua. i. xp̄i copein/ torculari cruci a calcātib⁹ iudeis exp̄ſſus.

Quarto pulchre ſignificat corp⁹ xp̄i my/ ſticū ſc̄z eccliam collectā et multis fideliō ſp̄eſtatiſ ad vitā tanq̄ panis et vini et/ multis granis et racemis. Lū ergo acc/ dis caue ne dubitādo vacilles et tanq̄ ce/ manu tentans innitaris baculo arūdine ſc̄z argumētis naturalib⁹ et rōnib⁹ biānis querēdo quo iſta fieri poſſunt ſicut q̄diz iudei litigabāt. et quidā diſcipuli ſcandaliz/ ati abierūt retroſuz. Sed ſubjice teipm̄ deo et captiuā mentē tuā ſub iugō fidei qui/ tantis testib⁹ roboratārides. Quid em̄ po/ bitationis de hoc ſacramento remaneat. qđ a christo tam exp̄ſſe traditū. ab aplis p̄du/ catū. a ſanctis patrib⁹ orthodoxis tota

tenaris anno: p̄figuratū. tantisq; cerimo-
nias cor miraculis & pdigis & obsernatūs
quasi testimonij palpabilib; vides cōfir-
matū. Tolle hoc sacramētū de ecclia et qd
erit in mūdo nisi error et infidelitas. et po-
pulus christian⁹ quasi grec porcoz disper-
sus et idolatrie dedit⁹. sicut exp̄sse pater in
ceteris infidelib;. Sed p̄ hoc stat ecclia. ro-
bozat fides. viret vel viger christiana re-
ligio et diuin⁹ cultus. Vñ inquit christus.
Ego robiscum sum v̄q; ad p̄summatiōne
seculi. Pathei ultim⁹.

**Quare christus corpus suū
dare voluit velatum.**

Posteriā notare debes q̄ sic decuit
christū corpus suū velatum nob̄ da-
re. Quid enim valeret fides tua si
christus in p̄pria forma visibilis tibi appare-
ret. certe et coacte eū adorares. Aut quō car-
nales oculi rāta gloriā ferre possent. Quis
vero n̄ insipiens dicat ut carnē cruda⁹ et
homis cruentum in p̄pria forma sua comedere
libere debeas. Recedat ergo omnis du-
bitatio. q̄ sicur olim diuinitas in vterovir-
ginali latuit. et fil⁹ dei sub humanae carnis
velamine visibilis mundo apparuit. sic et glo-
rificata humanitas diuinitati p̄iuncta sub
forma panis & vini lateat ut nobis mortali-
bus cōpetere posset.

De discussione conscientie ante cōmuniō-
nem sacram. Et cū qualis p̄posito seu dispo-
sitione accedendū sit.

Necundo p̄ba teipm cū quali p̄posi-
to & dispositione accedis. Jo discu-
te & revolute conscientie domū et vide
ne forte sit intus aliqua turpitudo in men-
te vel macula extra in carne q̄ offendit pos-
sunt oculi illi⁹ qui est sanct⁹ sanctor⁹. Pri-
mo grediens introrsus ad iniquitatē tue
mentis quāta mala ab ineunte etate cōmi-
ssi. quāta bona neglexisti. q̄ breuis vita. q̄
incerta mors. q̄ lubrica & piculosa via hu-
ius tempis rumina. ne forte qd absit post
precedentē confessionē & penitentiaz aliqud
in te sit mortale peccatū vel peccādi p̄positū
vnde mortua sit tua misera anima. ac p̄ hoc a
radice christi & ecclie absic̄sa. q̄ ille vinific⁹
panis & diuin⁹ non p̄stat in futurum vite nec
nutrimentū membris abscis et mortuis.
teste scriptura q̄ dicit. In maluolā animā
non introibit sapientia. nec habitabit in cor-
pore subditō peccat⁹. vnde a talib; sumis sa-

cramentū et nō res sacramēti id est. christi
gratia et vnitas charitatis eius. comeditur
gustu sed nō reficit spiritū. vadit adventē
sed nō reficit mentē. deglutit⁹ sicut abrotha-
num sine sui lesionē. et nō vinificat animaz
nec incorporat eā sibi neq; vnit. sed potius
nausea cōpellente talē chris⁹ enomis velut
cadauer putridū bestijs deuorandū & au-
bus. cū sc̄z infeliciem animā tradit satanę
cruciandā. sicut de iuda scriptū est. Quoni-
am post buccellā introiuit in euz satanas.
Quapropter si talib; laqueat⁹ es caue ne p̄
aliqua causa vel necessitate absq; debita cōtri-
tione ac p̄posito penitēdi ac p̄fessione p̄mis-
sa accedere ad altare presumas. q̄ horren-
dum est incidere in than⁹ deiriuētis. Sed
heu quot sunt hodie sacerdotes miseri et
sue salutis improaudi q̄ corpus christi i al-
tarī velut carnes pecudū manducat. et in-
voluti & contaminati abominatiōib; de q̄
bus phas nō est dicere sceleratis manib; &
pollutis labijs attingere nō veren⁹ et oscu-
lari filiū dei & marie virginis vniogenitum.
Verū si boyz sacrificiū suscipit deus. audeo
dicere mendar est & socius peccator⁹. Insu-
per qd deterius est ad tantā quidā puene-
runt istis diebo pueritate & stulticiā ut pu-
tent infelicissimi sua scelera et imundicias
peccator⁹ que q̄tidie reiterare p̄ponūt (abs-
q; penitētia & p̄fessione) p̄ sacrā cōmuniō-
nem q̄tidie celebrātes explare. Tales non
sunt sacerdotes sed sacrilegi. nō christiani
sed heretici. pfecto si fidē rectā haberēt aut
peccare timerent aut celebrare cessarent.

Sed non tm̄ cordis sed & corgis atten-
denda est mūdicia. id caue ne imūdus ac-
cedas. nō tm̄ dico de imūdicia voluntaria
q̄ mortalis est sed etiā nocturnali siue ca-
suali macula q̄ impedit celebrationem vbi
nō est magna necessitas vel iussio p̄ceptoz.
Ubi ḡ dicta interueniūt & dicte macule nō
dederis occasionē vel causam p̄ p̄cedențez
p̄cupiscentiā vel inordinatā crapulā. nec se-
cuta est notabilis mētis inquinatio p̄ remi-
niscentiā vel illusionē fantastiā carnaliuz.
credo q̄ accedere posses saluo meliori iudi-
cio. maxime si singularē deuotio ratione so-
lennitatis vel alterius similis cause te tra-
beret ad celebrādū. Custodire etiā debes
pudiciciā manuū quantū potes & oīm mē-
broz tuoz puritatē. vnde tibi p̄silo ut p̄ ce-
teris hominib; omni tempe maxime dum
mm 2

Tractatus de p̄paratione ad missam

missam celebratur es caueas ab oī tactu
nō solū turpi r̄ imūdo q̄ fit cū p̄ctō. sed etiā
a qlibet indecēti r̄ coinqnato. **Et** totū te re-
colligas vt nec acus nec cogitatio ad aliqd
alind dispgaf. **Ec** insup curā habeas dili-
gence de mūdicia r̄ nitore paramētōꝝ altars
r̄ sacrorū vasorꝝ r̄ cū honore r̄ oī diligentia
tracteſ ille qui est angelis r̄ archangelis tre-
mebundus.

(Ex quāc caritate q̄ntoq; seruore acce-
dendū sit cōmunicaturo.

Ercio pba teipm ex qnta caritatet
qli fernore accedis. Non solū enim
mortalia vitāda sunt sed etiāvenia/
lia petā p negligētiā r ocīus multiplicata et
etiā p incōsiderationē ac p distractionē dis/
solute vite r male p suetudinis. licz nō occi/
dant aiām. m̄ reddit hoīem tepidū. graue
r obnubilatū et indispōlitū et ineptū ad ce/
lebrandū nisi dicti pulueres r stipule veni/
aliū p afflatū spūs r flāmā caritatē vētilen/
tur r psumenf exardescēte igne cordis et ex/
p sideratiōe pprie vilitatē. **T**o caue ne nimis
tepidus r inordinat⁹ accedas. et incōsidera/
tus. qz indigne sumis. si nō accedis reuerē/
ter circūspecte p siderate. vñ apl's. i. ad. **Co**
rinch. ej. **J**udicū sibi manducat r bibit. qd
agt⁹ insinuat cū subdit dices. **T**o inē vos
multi imbecilles. scz p fidei incōstantiaz. et
infirmi. id ē. graui pctō sauciati. et dormiūt
multi scz p corporē r desidia. **D** qz graues
angustie. o qnte angustie me vndiqz affligē/
tes. accedere indigne horrendū est iudicū
nō accedere ex notabili negligētia vel con/
temptu dānabil⁹ est culpa. **Beda.** Nā cū sa/
cerdos est absqz pctō mortali. et in pposito
bono nō hñs legitimū impedimentū. et non
ex reuerentia sed ex negligētia celebrare o/
mittit tūc qntū in ipo est priuat trinitatem
laude r glā. angelos leticia. pctōres venia.
iustos subsidio r grā. in purgatorio existen/
tes refrigerio. eccliam xpī spūli beneficio.
r seipm medicina r remedio ptra qtidiana
pctā r infirmitates. Quia sic ait Amb. **S**i
qtienscūqz effundit sanguis xpī toties in re/
missionē effundit. debeo illū semp accipere
vt semp mibi pectā dimittant. qz semp pec/
to semp debeo accipe medicinā. Itēz puat
se om̄ibz talibz puenētibz ex sacra cōmuni/
one qz sunt pctōz remissio. somitis mitiga/
tio. mens illuminatio. interior refectio. xpī r
corpis ei⁹ mystici incorporatio. stutū robō

ratio. Extra diabolus armatio. fidei certitudine. spei elevatio. caritatis excitatio. deuotio. nis augmentatio. et angeloꝝ coniugatio. Item non compleat sibi iniunctum magne dignitate obsequium. nec officium exercet debite servitum dei. et tamen scriptum est. **D**aledicit quod facit opera dei negligentem. Item ostemnit christi conceptus de observatione huic sacramenti. id est consuetudinem naturam. **A**nsi manducaueritis carnem filii vestrum. Item abjectit viaticum sue peregrinationis. exponens se piculo mortis. quod nisi recipiat alimento corporis christi et vite regeneratione. efficiet sicut aridum membrum ad quod non transmittit corporalis cibi nutrimentum. Ultimum quantum in se est evacuat divinum cultu gloriam creatori debitam ingratum de beneficis. Ameri. ix. **S**i quis mundus est scilicet a peccato mortali. et in itinere non fuerit scilicet aliter impeditus non fecerit phaseaniam illam de populo suo extirminabitur. quod sacrificium non obtulit deo domino nostro Christo suo. Ergo quantum potes toto conatu per exercitium boni opis. lachrymarum tristitiae et denotioris flammam expelle a te oemorem et negligentiam ne inuenias resupponentium carissimatum dona.

Qualiter homo accenditur. et p quead celebrandum re.

Avis accendi ad amore p̄siderato
ta mēte ista duo. Pr̄io illi sume
caritatis incēdiū q̄ sumā bōnaerbe
nignitas p̄ te v̄cēmico ferido tam penose
sustinuit crucis obprobriuz. Sc̄do illi
nobilissimi corporis cibationē dulcissimāq;
sanguinis potionē. Pr̄imo attēdas illam
beatissimā mortē dīscuties cām. Lānsa va
tē alia nō fuit nisi necessitas nře redēptio
nis. Om̄is aut̄ lex p̄ lese maiestatis offendit
one offendentē iudicat reū mortis. Nūns
rei cā cū pctis exigentib; essem̄? reū mortis
p̄ recōpensatiōe tanti debiti miserās deus
humane miseriez parcēs nře morti puidic
z cōcessit p̄orib; p̄ morte boim cedem fieri
aialiu. z offerrī sibi hostias z sacrificia pla
cationis. vt q̄tiens q̄s peccaret tonēs cre
peo necessariū hostias imolariq; oia figura
re erāt z vmbredonec xp̄s caput bñani ge
neris mitteret viua z rōnabil' hostia obli
perō. q̄ p̄ om̄ib; boib; seipm et amore offi
ret ad mortē p̄ nře mortis redēptiōe. Si
quia nō debuit pluries mori. eo q̄ illa r̄p
moro satisfecit p̄ pctis oib; factis z fiendis
ideo sufficit q̄ illa r̄nam hostiaz corigio su

quondam pro nobis semel immolataz mortes
relinqueret quidie a nobis pro residuis deli-
ctoz mystice offerendā deo p̄t̄ p̄ cōmuta-
tionē n̄c mortis cui quidie sumus obnoxij
p̄ p̄t̄. **Vñ Aug.** Iterat̄ quidie hec obla-
tio licet semel christi passus sit. q̄r quotidie
peccam⁹ p̄t̄ sine quib⁹ mortalis infirmi-
tas vivere n̄ potest. Et q̄r quidie labimur.
quotidie pro nobis christi mystice imolarur.
Hec ille. Propter h̄ quicqđ agit in missa et
om̄is orna⁹ et ceremonia nibil aliud repre-
sentat nisi christi passionē. ob h̄ sup̄ om̄ia ē
necessaria xp̄i mortis mēoria in missa. **Vñ**
ip̄e xp̄ Luce. xxi hoc facite in meā cōme-
morationē. Et i. ad Corinθ. vi. Quotiens
cūḡ māducabat̄ tēz̄ mortē dñi annūciabi-
tis donec veniat sc̄z ad iudiciū. **Dū** ḡ ac-
cedis dic ex toto corde. Ecce celestis pater
recolens mortē illā vñigeniti filii tui domi-
ni n̄i ielu xp̄i offero tibi hāc hostiaz quam
ip̄e olim obtulit p̄ mea et tot⁹ mūdi salute.
Ecce ad altare tue maiestas trāsmitto ob-
lationē viuā. quā tu in miserationē multa mi-
sisti ad altare crucis immolādā. p̄ nob̄. Re-
cordare ergo illi⁹ sacroscti sudoris q̄si gut-
te sanguinis decurrētis in terrā. Respice il-
lam virgineā carnē verberib⁹ crudelitē fla-
gellatā. colaphis et alapis cefam. liuorib⁹ tu-
midā. spuriis maculatā. sanguine cruenta-
tā. spinis pforatā. clavis cōfixā. lancea vul-
neratā. Illa ergo pietas q̄ filii tuū traxit et
vici ut in statera crucis tot⁹ mundi p̄t̄a
libaret. ip̄a te cogat p̄ misere nob̄ miser⁹.
Respice obsecro nō n̄ra p̄t̄. s̄z in facie chri-
stii. Nō em̄ in iustificationib⁹ n̄ris p̄ces
uras p̄stern⁹. sed in multititudine misera-
tionē tuarū. **S**ed si vis ad amorē accē-
di in statuā. sidera illi⁹ sacri corporis ciba-
tionē dulcissimā. et vide q̄s bonus et suavis
est sp̄us eius in nobis q̄s̄ cōgrua et utilia
puidet nobis p̄ n̄ster celestis viuificantia
alimenta.

Quare necesse sit anime nostre recipere sa-
cramentum.

Qvia eīm̄ rōnalis creatura ad hoc fa-
cta est ut sit capax et particeps boni
et beatitatis dei. ex q̄ participatiōe viuere
et ad beatitatem esse quenire debet. sine q̄ ex se ad
nibū tendit et ad mortē sempiternā. nisi p̄
cibū viuificantē iugiter vegetet ex parti-
cipatiōe diuīe frutis et glie. **Quā** participa-
tiōe ideo comestionez voco. q̄r sicut corp⁹

aniāle p̄ cibū viuificantē calefit et impinguat.
sic anima rōnalis p̄ spiritū xp̄i quo frui debet
pleno affectu et intellectu nutrit et inflamat.
Et sicut angeli in patria pleno baustu bū-
bunt de spū phenni et viuo fonte lumīs ac
satiant̄ ab ubertate dom⁹ eius. Sic sapiē-
tia ante puidit ut rōnales animas hominum
q̄s tā care redemit et p̄ grām magnificavit
ac effecit similes angel⁹ dei. cibaret illo pa-
ne quo anglī nutrunt̄. sine quo nec illi nec
istī vivere possunt. et hoc p̄ aliquē modū cō-
uenientē nobis parvulis. q̄r impossibile est
nobis comedere cū isto mortali corpe illū
panē vite in soliditate ppter forme sc̄z dñi/
nitatis. **I**o ut nobis comedibilē cibū p̄be-
ret sub forma cōuenientiori sc̄z panis et vīni
corporalis dandū. ppter cōuenientē similitudi-
nē panis ad panē. et refectiōis ad refectio-
nem. ut sicut angelos viuentes spūs cibat
verbo increato. sic mortales homines cibat
vōbo incarnato in sacro suscep̄to. vñ dictu⁹
est. panē angeloz māducavit homo rē. **E**c-
ego sum panis viuus q̄ de celo descendī rē.
Tē nota q̄ sicut cura est deo de corpore
animalis cuiuscūq; puidere illi cibū cōuenientē.
sic cura est eidē de nutrimento nobilissi-
mi sui corporis mystici. qđ est eccl̄ia. cui⁹ chri-
stus filius dei est caput. nec aliū de debet ve-
getari et vivere q̄s a capite suo. ut oīa mem-
bra sc̄z viri iusti vñita et sibūnūcē coheren-
tia in xp̄o capite ip̄ius spū et amore nutrian-
tur p̄ hoc sacrum vñitatis et pacis. ac p̄ hoc si-
cuit nō est vita corpori absq; incorporeō cibi
cōuenientis ei. sic anima rōnali nō est vita spi-
ritualis sine incorporatione et inuiseratōne
hui⁹ cibi spūalts sibi cōuenientis. **Vñ** inquit
xp̄s. Qui māducat me viuit ppter me. **H**ec
autē est differētia inter comestionē corporeā
et spūalem. q̄r ibi cibus comestus transit in
substātiā et nutrimentū comedētis. hic ve-
ro comedēs incorpatur xp̄o et trāsit in amo-
rem et vñitatē spiritū xp̄i. Ideo dictum fuit
b̄t̄o Augustino. Nō ego mutabor in te. sed
tu mutaberis in me. id est. in mei similitu-
dinē. sc̄z bonitatz̄. sc̄titatē rē. sicut ignis
ferrū sibi in silitudinē cōvertit.

Propter qđ et ppter quā causam cōmuni-
candū sit.

Tarto et ultimo pba te ipsum. ppter
Q qđ aut̄. ppter quā causam accedit.
Ethic dirige acīe mentis ad duo p̄
cipue. sc̄z ad purū affectū et desideriū sc̄m̄.

Tractatus de preparatione ad missam

Scđo ad debitā intentionē et pposituz necessariū. Primo vide qđ desideres ne ppter avariciā aut tumorē aut vana gl̄iam aut cōfuerūdine aut alicui⁹ mūdane cōplacentie, aut egalis fauoris cā accedas sicut mlti diebus istabutur ad sui pditionē qđ est datum ad salutē. Ue ve ve dñe de⁹ quātī bo die infelices ad sacros ordines accedunt et diuina mysteria accipiūt nō celestē panem sed terrenū q̄rentes. nō sp̄m sed lucrū. non dei honorē sed suā ambitione, nō salutem aīaz sed questū pecuniaꝝ. non xp̄o seruire mūdo corde et corpe in sacris mysteriis sed deliciari. ditari. supbire et luxuriari de p̄i monio christi et de elemosynis pauperū ac ecclasticas dignitates ambiēdo multis litigis et symonyis pot⁹ rapiūt q̄s assequant̄. nō vocari a deo sed impulsi a diabolo tāq̄ datan et abyron. Tu autē hō dei dirige vota tua et desideria ad deū. et vide q̄b affectiōnib⁹ et desideriis trahi debeas ad sacra mysteria celebrāda. Primo te trahet p̄scia et remorsū delictoz sperās p̄ eū q̄s p̄ hostiā oblationis ab omni petō purgari. Scđo tue infirmitatis intuīt et p̄sideratio. vt eum q̄sī medicinā ad te voces. p̄ quā ab oī infirmitate tuearis. Tercio p̄sūra alicui⁹ tribulationis. vt p̄ eū q̄ oīa p̄t ab omni aduersitate citi⁹ libereris et p̄egar. Quarto desideriū alicui⁹ gr̄e v̄l sp̄ualis bñficij impletādi. vt p̄ eū cui p̄ nibil negare potest obtineas. Quinto gr̄azactio p̄ oīb⁹ bñficijs tgalib⁹ et sp̄ualib⁹. tibi et alijs ipēs. cū nibil habeam⁹ deo retribuere p̄ oīb⁹ q̄ retribuit nob̄ aliud q̄s calicē sa. accipe et sacrificare hostiā laudis id est. iesum xp̄m. Sexto caritas et cōpassio primor. cū p̄ salute viuoz et requie defunctorū nibil efficaci⁹ interpellet q̄s christi sanguis effusus in remissionē petor. Septimo laus dei et sc̄tōz. cū nibil habeam⁹ quo possumus deū et sc̄tōs. p̄ sua dignitate laudare. q̄s christū sacramētū deo p̄i offerre et immolare. Octauo dei amor et dilectio. vt eū inuites ad te. ac p̄ iuisceratōnē spiritualē refectiōis in teip̄o eū delectabiliter amplexeris. Nonō sitis et desideriū augende gr̄e. q̄r hoc sac̄m fontē cōtinet gr̄arū et sanctificationū. et actorē cōtinet salutis dñm n̄m iesum xp̄m. Ideo dicit̄ eucharistia. id ē. bona gr̄a. Cetera vero sacramēta fluenta sūt et triuili gr̄arum quib⁹ sanctificamur. Decimo ardor et suspiriū q̄ totis viscerib⁹ virtu-

te huī excessiue caritatis et dulcissime refectionis cupias sc̄ificari ab omni inq̄namēto carnis et spirit⁹ et eripi ab omni⁹ pericul⁹ et tentatiōib⁹ ac inseparabiliter vniri xp̄o salvatori et cōseruari in suo amore. Un inquit xp̄s Iohis xvii. Pater q̄s dedisti nubi. vo lo vt vbi ego sum illic sint meū. vt sine vnu sič nos vnu sum⁹. ego ī eis et tu ī me resūt p̄summati in vnu.

De latrā que soli deo debetur.

Etiam intentionē et pposituz circa ea q̄ agere debes. Tria autē sunt q̄ celo braturus intēdere debes. sc̄z deū p̄ latrā; colere. xp̄i mortē memorari. et tota ecclesiā iuare. Primo intendas deū p̄ latrā cole re. Cultus autē latrā est honor soli deo impensus summo creatori ex debito seruitatis quo obligamur nō solū nra s̄z nosipos impendere. p̄ suo honore et p̄ eo mori fieri pedieris ad recognitionē beneficiorū suorū et sue immēle bonitatis nob̄ ostense. Et con trito corde et sp̄u humiliato et toto affectu. actu et habitu. gestib⁹ et signis. p̄sternentes nos ante oculos sue maiestatis et sacrificis ac munerib⁹ cū venerātes referam⁹ ad ipsū omnē spēm nostrā et desideriū n̄m sanctorū finem vltimū. et in eū a q̄ omnia sperātes p̄pter quē omnia expectātes ab eo meritū et retributionē bonorū nostrorū et malorū. Et retributionē iusticie sue suisq̄ beneplaciti.

De dulia.

Hūs quoq̄ sancti exhibet honor et deuotio que dicit̄ dulia. q̄ nō est cultus nec adoratio sed subrogatio et innocatio vt sine apud deū aduocati p̄ nobis. et omnis reverētia q̄ eis impendit p̄pter deum cui sunt cōiuncti exhibet. Dens autē debet a nobis in imensum timeri et honori et tamari. Primo ex p̄sideratione sue omnipotētē et iusticie qui nos plenissimo intendare p̄t et saluare. Est etiā sumē timor. Et h̄em timore oris dolor. de peccatorū supplicatiōes. ieiunia. discipline. p̄egrinatiōes et hmōi. Scđo ex p̄sideratione sue sapie et maiestatis sumē est honoratus. Ex h̄āq̄ oris veneratio et reverētia. genuflexiones et incurvatiōes. p̄stratiōes. ōzōnes. purificationes. p̄secratiōes. munificia sacroz vasoz. paramentoz. ornatae decor. festiuitates. celebritates et solēnae.

tes luminarii. cantus psalmodie. hymnorū. lectionū et homoiō. Tercio ex cōsideratiōe bonitatis et clemētiae est infinite amādus. Ex hoc autē amore oīiūs grātiaēs. laudes hymni. būndictiōes vota sc̄tā et incensatōes rhūmmodi.

De intentiōe celebrātis missar. solēnia.

IAtendere debes ut ex freqūtatiōe divini cultū nomē dei in nob̄ sancti. ficeſ. vt a nob̄ p̄ficitate vite gloriſ. ficeſ in mūdo. vt crescat in orbe cultū et honoř dei. vt cognoscat totū mundus nos esse clericos vñr̄ veri dei et salvator̄ ieu christi. Intendere debes et mēorari xp̄i mortē. Et deh̄ dictū est sup̄. Intendere debes totā eccl̄esiā inuare. vt sc̄z pponas deū orare. p̄ pa/pa. cardinalib. p̄iarchis. archiepis. epis. doctorib. rectorib. sacerdotib. clericis. monachis. religiosis. monasteriis. et oīibus xp̄o famulatib. p̄ regib. ducib. p̄ncipib. ceteris nobilib. p̄ virginib. viduis. orphanis. pegrinis. afflictiis. captiuis. debilib. infirmis. et p̄ om̄i p̄lo dei. Etiā p̄ paganis. scismatich. hereticis ut uertant ad deū rez et sc̄tē eccl̄esiā vnitatē. Ite in speciali orāre debes p̄ aliquib⁹ causis. caris. s. parentib⁹. sanguinis et amicis deuōis et tibi recomēdant. ac in tua orōne sperātib⁹. Ite singularissime p̄ teip̄o. et si aliqui p̄dicator̄ fideliū p̄cipue p̄ter oīiuz vel rancorē excludis. ut non sit particeps tanti beneficij mortalitē peccas agens cū odio divina mysteria.

De confessione celebrātis facienda.

Hab̄ p̄missis postib⁹ ex ruminatiōe p̄dicator̄ in meditatiōe tua exardeſci ignis in corde tuo euome et purgacces p̄tor̄ tuor̄ spū cōtrito et humilia‐to memoras quāta cōmisiſti cogitatiōe. verbo roge. quāta bona omisiſti que facere debuisti et porciſti et veniēs ad spūnālē medicū et p̄tem dic p̄cā nō cōmuni et generali p̄fessione. ut quidā duri corde faciūt palliātes foliis vībōz in generali p̄fessione sua enor‐mia p̄cā. et abſis verecūdia et dolore talit̄ p̄ferētes ut etiā i plateis possent talit̄ abſis rubore p̄fiteri. hec nō est p̄fessio. sed deceptio et derisio. Sed si vis sanari aperi vulnera tua et de p̄fundō corde enarra claret apte q̄ post p̄cedentē p̄fessionem egisti nō solū oīa sed et cogitatiōes pueras. q̄ru delectatio menē maculat. nō solū mortalia sed etiā venialia grauiora que p̄sciam le-

dunt et mordet. Letera p̄ modū generalem breuitē et clare exp̄me. Deinde pacata penitē‐tia tibi iniuncta. decanta illos quīc̄ psal‐mos. sc̄z. Q̄dilecta. Benedixisti. Inclina. Credidi. De p̄fundis cū suis p̄ficiū et oīo/nib⁹. Dic etiā si t̄ps suppetit illā orōne. summe sacerdos. q̄ valde efficax est et deuota. postea p̄cedēs ad altare recole xp̄m euntes ad crucē et fige cor ad ea q̄ in passionē gesta sunt. legas clare et distincte ea q̄ legēda sūc nō multiplicādo collectas nimias nec alia legendo ex denotione vel arbitrio p̄prio q̄s quod a sc̄tis p̄zib⁹ institutū est.

Non sacerdos celebrās se habeat infra sacram canonem.

Cum autē p̄uenoris ad sacrum ca‐nonē recollige mentes ne p̄ diuersa vaget. appone diligentia magnā in signis et actib⁹. maiorē in vībis. maximā in intentiōe. Primo p̄pter cōtinētā diuinitatē immēte. In memōrē tā p̄ viuis q̄. p̄ defun‐critis nō fiat cū voce et vībis cōmēdatio. sc̄z t̄m mente discurre p̄ quāsdā psonas magis in‐timas. ceterasq̄ recollige sub cōpendio re‐ferens intentiōe ad oēs p̄ quib⁹ antea ora‐sti sine orare p̄misisti. Dū autē p̄uenoris ad Qui p̄dīc. dirige mentē et intentionē tuā ad faciendū id qđ intellectū xp̄s in sua cena. et qđ intendit sc̄tā mī eccl̄ia. In cōdione autē pauſa paulisp. et dic nō lingua vī labijs sed corde. Dñe mi q̄s es tu. et q̄s sum ego ut p̄‐sumā te mittere in latrinā fetidā corporis mei et aie mee. Ut qđ me fecisti ut tibi iniu‐riam hāc execrandā facerem. Nille em la‐chrymarū anni nō sufficeret ad tam nobile sacramentū semel dignē p̄cipiendū. quāto magis ego miser indignus sum q̄ quotidie pec‐co et incorrigibilis p̄seuero. et in p̄cīs acce‐do. sed in infinitū maior est misericordia tua q̄s miseria mea vnde filius de tua pie‐tate p̄sumo te sumere. Hec em duo maxic requirunt ad congruā p̄ceptionē sacramē‐ti sc̄z p̄funda humilitas cū anniblatōe sui et cōpassio mortis christi.

Quomō se habeat sacerdos post cōmu‐nionem sacram.

Post cōmunionē si nō sentis aliquā spiritualē refectionē signū est spiri‐tualis infirmitatis vī mortis. Ignorans posuisti in sinū et nō sentis calorem. mel in ore et nō sentis dulcedinē. Si vero p̄solgi‐onem sentis aliquā nō tib̄ tribuas sed sue

Tractatus de preparatione ad missam

bontati immēse que etiā et malos et indi-
gnos cōsolat. et dicas in corde tuo. Ad me/
am miseriā deestandā me cōuicit bñficijs
suis. Si mihi p̄ctōr̄ ita facit qd faceret si
vitā meā correxero. Ideo totis virib⁹ volo
me mutare et sibi semp̄ adherere. Hoc aut̄
non reputes te posse tuis virib⁹ sed auxilio
gr̄e eius. Qd ip̄e oīb⁹ nob̄ p̄stare dignet. A.
¶ Explicit tractatus de p̄paratōe ad mis-
sam doctoris seraphici sc̄i Bonavē.
¶ Opusculū Bonavē de instructōe sacer-
dos ad se p̄gandū ad celebrandū missam.

Et ad h̄ credo maxime istud sac̄m esse
postulef̄ venia et gr̄a imperat̄ in oblatione
isti⁹ excellentissimi holocausti. Sextū et
toti⁹ boīs diligētia respectu sue immēse no-
bilitatis sine nobilissime immēstatis. Si
enī cū diligētia magna q̄s seruit alicui p̄ndi
pi⁹ seculari. tāto maiori diligētia debet sa-
cerdos dño suo m̄istrare et si n̄b̄ r̄o
endū esset aut nunq̄ aliud facere debet.
Ecce ibi d̄z esse attentio tota p̄batio suffici-
ens et distincta ut nil p̄fusus aut diminu-
fiat. d̄z etiā nihilominus tractatio fieri p̄-
uidat discreta ac oī honestate ornata. ut sic
ibi om̄ia cū summa diligētia op̄et sacerdos.
Ad h̄ oīb⁹ cui libet sacerdotiv̄ p̄ ceteri bo-
minib⁹ se oī tpe ab oīb⁹ que aliq̄ mō cor sui
habitaculū regis sui polluere p̄nit̄ siue par-
siue multū tā occasionaliter q̄s actualit̄ ei⁹
get se quātū p̄t. Tūc aut̄ p̄cipue cū ad mis-
sam vadit celebrandā a cūctis se abstiner
quātū p̄t. et se totū recolligat in seipso. ut
nec sensus nec cogitatio ad aliud diffunda-
tur. suā p̄sciam discutiat diligent. et qd inven-
erit lauandū lauet. abūdātia lacrimar̄.
vadat ad p̄fessorē suūz et extra enom̄ia
venenata. et īmediate p̄a ea p̄nia si tūc face
re poterit itez̄ recolligat semetip̄m. et ad uī
uīna maiestatē elevet mentē suā. et p̄sideret
diuinā magnificētiā. et ad p̄priā miseriam
vergat. ut sic videat q̄s magnus est dño et q̄s
paruus est fuus. uno van⁹ et inutili. Intrat
q̄ntū p̄t in deū. et in seipso īq̄ntū potest ad
nihili redigat. et cū fuerit abstractus et diuinus
effect⁹. q̄li nihil aliud videat. nihil ali-
ud sentiat nisi deū. et p̄pter deī om̄ia reputat
vanitatē. tūc cogitet q̄lis hūit erga nos dile-
ctio dei nr̄i q̄ sic p̄ vili re. uno p̄ta detestabili
li voluit sic vñire sibi vile. et in ea vilissima et
abboīabilissima tā turpia voluit sustinere.
Tūc rumiet illā magnificētiā caritas et illo
inestibili ardore istamēt̄. et cū ignis̄ fuerit
caritate circa dilectū adaptata viscera pieris
p̄ se vilificato afflito et letalit̄ vñnerato p̄pa-
tia. intra se oīa ista vulnera trāsformet ac si
ip̄em̄ eēt letalit̄ vulnerat̄. et maḡ xp̄i vul-
nera. et nūc q̄ntū in isto vulnere q̄ntū in illo
passus sit medite. Hūc q̄nta fuerit illa fla-
gella extinet diligent. Et cū sic ī ista medi-
tatiōe cū xp̄o fuerit crucifix⁹. q̄r̄ ī isto erigat
marie sac̄o. Tūc cogitet q̄ illā nobilē car-
ne in cruc̄s̄ arā īmolatā p̄ nob̄ dignat̄ edū-

A missam cele
brandam sex consideratōes at-
tendende sunt. Prīmū est rō-
nis discretio respectu verita-
tis. ut sc̄z sciat q̄s qd recipe debeat. Quid.
qr̄ vez̄ deū q̄ fecit celū et terrā. et vez̄ hoīem
q̄ p̄ nobis pep̄edit in ligno. Quis qr̄ hō nō
bestia p̄ p̄ctm. vñ p̄ ceteri repellat a se sacer-
dos bestialitatē peti. Scđm̄ mentis deuo-
tio rōne ei⁹ sc̄ritas. Debet em̄ p̄siderare q̄
que recipi. sc̄ritus sc̄tor̄ est et oīs sc̄ritas ori-
go. et id q̄ntū p̄t sc̄te et deuote accedat ad
ip̄m. a se expellens oīm peti rubiginē p̄ la-
chrymar̄ cōpunctionē et oīm mētis amari-
tudinē p̄ orōnis dulcedincem deuotionēq̄.
Terciū ē animi reverētia respectu maiesta-
tis. ut s. ad tā excellentē dñm vereat accede-
re tā vilissima creatura. Si em̄ an̄ impato-
rēnō esset dign⁹ stare hō infect⁹ putredine
q̄nto maḡ dñm recipe in sac̄o altars̄ indi-
gnus et miser hō. cur⁹ oīs iusticie sunt sicut
pān⁹ mētruate. et si iusticie sunt tales. q̄lia
sunt p̄tā. equidē indignissim⁹ ē ad hoc oīs
hō. Consideret tñ q̄ maior dignatio sua q̄s
dignitas nr̄a. sua benignitas q̄s misia nr̄a.
Quartū est amor et desideriuz cordis rōne
sue bonitatis. vnde multū cauere debz hō
ne cū tedio aut corpis torpore ad illud sa-
cramētū accedat in q̄tineſ ſumma bonitas
et infinita iocūditas. Vñ mirū videſ quō i
ista receptōe hō nō liqueſcat amore calore
q̄. et quō nō absorbeſ ſuauitas dulcore. Co-
ſideret ibi corpus dñi ſui ſi vult ad amorez
accendi. et illi⁹ nobilissimi corporis et ſanguini-
nis cibationē ſi vult desideriuz puocare et
tandē refici. puocat⁹. Quintū est p̄ ſe et alijs
affectiona depeſatio et hūilis i ſimone rōne
sue clementie. Ab ip̄o em̄ ſecure p̄t petere.
q̄dixit. Petite et accipiez. q̄rite et inuenietis.

reicibū et sanguinē ei⁹ effusuz p redēptiōe
hūani gener⁹ de latere suo in potū. **H**unc⁹
credis q̄ saguis ille quē recipim⁹ i altari sit
extra corp⁹ ei⁹. **S**z tñ et effusuz p nob⁹ i pas-
sione recipē debē⁹ sub illa intētiōe. **T**ū cei⁹
dilectionē circa nos consideret et rumiet illi⁹
magnificētā sacrī. et h̄ qntū p. q̄ vix p̄ ali-
quā investigare scintillā tā imensi amor⁹ dñi
in b̄ magnifico sacrō. **E**t cū bñ ruminabit
stud magnificū sacrī saluator⁹ iā qdā dul-
cedine celesti induct⁹ hūilit⁹ et reuerent⁹ acce-
dat ad h̄ sacrī. et cū oī diligētā psequaf. ad
bībī⁹ et alius circūstanti⁹ q̄s in pncipio h̄⁹
tractat⁹ tractauī. **C**ū autē recipē debuerit.
aliquā poterit p̄meditari si placet. vt pote di-
cat i corde suo. **A**d illud tā nobile sacrī re-
cipiendū nō sufficeret mille ani ad opatio-
nē o dignā. qntomaḡ ego miser et indignus
sum q̄ quotidie peccō. incorrigibil⁹ pseuero et
im̄p̄ḡl⁹ accedo. **Q**uare dñe me fecistit ti-
bi exēcrādā iniuriā facerē q̄ te pono i latri-
na pctōz aīe mee. qm̄ nō ē cloaca maḡ feti-
da q̄ peccatrix aia mea. vtinā hāc imundā
aīam aliquā flau⁹ cōpūctōis discurrisset. vt
sbi nō fuisset tanta pctōr sanies ḡgregata.
Dñe qd̄ est h̄. nūq̄ ibi te ponere debeo. sz
in infinitū maior ē mīa tua q̄ nīa miseria.
zō de tua benignitate fidēs te psumo su-
mere. vt sic infirm⁹ accedā ad medicū dul-
cissimuz. vt tua liberer medicina. **Q**uāto ei⁹
plus infirm⁹ suz. tāto pl⁹ indigeo de⁹ me⁹.
zī liberatiōe mea maḡ apparebit tue īmē-
sicas pieras. **A**ccedā ad deū meū fidēter.
q̄ infinite sunt mie ei⁹ et secū fruar honorū
delichys. ingrediar ḡspōsa ad sponsuz. secū
q̄ volo inseparabil⁹ cōmorari. **N**olo ampli⁹
alteri adherere vt cū ipo solo gaudiū habe-
am sine fine. **H**ec et alia que dicere voluerit
corde dicar nō ore. q̄ nō credo expedire ibi
p̄tere alia q̄ illa q̄ in canone cōtinent. **E**t
nota q̄ fm̄ meū videre ad efficacitē recipien-
dū valer cōpassio tpi⁹ et vilificatio et anibila-
tio sui. qntū p̄ vilis fiat et indign⁹ in oculis
suis q̄ recipē debet. **C**ū autē sacrī expletuz
fuerit cogiter i corde suo p̄ tā nobile cibuz
nolo stercora degustare. et cū ipo sit sumā io-
cūditas nolo de cefo affici circa aliquā crea-
turā. **S**i autē affectōem ibi nullā habuit. re-
cogite signū esse ifirmitat⁹ v̄l mort⁹. **I**gnē
em posuit i sinuz calorē nō sentit. mel posu-
it in ore et dulcedinē nō p̄cipit. **E**t iō tal⁹ mi-
seriā suā recognoscet et mutet i mel⁹ vitā su-

am. **S**i v̄o refectionē ibi recipit nō sibi at-
tribuat sz infinite diuīe maiestat⁹ bonitat⁹.
q̄ se ad bonos et malos extēdit et dicat i cor-
de. **I**n me dñs opā mirabilia ad detestati-
onē miserie meer ad p̄uincēdū bñficijs in-
q̄tate meā magnā. **H**ā me mortuū fecit sen-
tire et verme vilissimum celestia degustare.
Si mibi p̄cēdī talia fecit dñs qd̄ faciet si
correxero vitā meā. et tñne voluero i me-
li⁹ pmouere et celestib⁹ dedicare meditatiō-
bus et sibi soli de cefo adhēdere. qd̄ tñ face-
re potuit auxilio dñi nō p̄pria p̄tute. et siē co-
gitat sic ope adimpleat. **O**ratio. **D**ñe
deus meus quō ausus sum te alloqui vilis-
sima creatura. naz fetidissim⁹ sum. horribil⁹
sum. stere⁹ vermisq̄ neq̄ssim⁹ et vanissimus
bo. **T**u autē de⁹ deoz dñs dñiantū om̄ne bo-
nū honestū et pulchru. oīs utilitas. oīs ame-
nitas. oīs suavitas. fons splendoris. fons
melodie. fons odor⁹. fons dulcor⁹. fons a-
mor⁹ et intim⁹ dilectōnis āpler⁹. et tu rogas
me et ego fugio. de me es sollicit⁹. de te n̄ cu-
ro. mihi sp̄ suis. et ego te sp̄ offendō. te mibi
tribuis. et ego te p̄tēno. me granitatē et nibil
diliḡ. et te infinitū et ienarrabile bonū sper-
no. fetorē. horrōrē. mortale dolorē tibi o be-
atissime benignissime amātissime sponse p̄-
pono. pl⁹ me allicit creaſa q̄ creator. vani-
tas q̄ eternitas. detestabilissima miseria q̄
sumā felicitas. pl⁹ me īquinat fordes q̄ ele-
uet pulchritudo. fuit⁹ q̄ magnitudo. ama-
ritudo q̄ dulcedo. **H**ā meliora sunt vulne-
ra diligēt⁹ q̄ fraudulēta oscula inimici. et tñ
pl⁹ approbo hoc affectu. fraudulēta oscula
q̄ vulnera diligēt⁹. **S**ed ne remiscar⁹ dñe
delicta mea v̄l parētū meoz sz pietatis tue
viscera et dolorē tuoz vulnez. nō q̄ ego sed
q̄ tu p̄ me sustinuisti. sidera si me vt oñdiß
diliḡ. cur me relinq̄s. cur fatigari p̄mittia.
Ve ḡ amātissime tene tlore. restrige amo-
re. q̄eta dulcore. dulcissime spōse neq̄o. ne/
scio. tibi volo fuire tibi adhēdere toto cor/
de. īmov̄ spicula amare. **H**opari i metu po-
tes. tu scis. tu vis et a me exigis. **Q**uid ḡ de-
ficiā i bñplacito meo l̄ tu i tuo. **O**bsecro vt
nō p̄ualeat hō sz ds. nolo i bac̄riate de/
ficere. n̄ succubere sz succurre festināf. viue-
do luxuriose. et me nīs et tuas creaſas lasci-
ue amādo totā meā subam dissipavi. nunc
recognoscēti miseriā et penuriā. meā fame/
lico appetitu ad paternē misēdie viscera re/
deunti me oculis tue pietatis. agnoscet et di-
m m §

Psalterium beate virginis

gnare me radīs tue grē letabūdis occur/
rere. et cū amplexib⁹ pacis et q̄etis largiaris
oscula. Et recognosco q̄ in celū et in totam
curiā celestem et ecclesiā romanā. imo ī om/
nem creaturā tuam et coram te. te contem/
pto peccavi et malum coram te feci. et certe
nō sum dign⁹ vocari filius tuus nec mer/
cennarius etiā sernus. aut aliqua vilissima
creatura. sed miserere mei et dele iniquita/
tem meā. vt iustificeris in fmonib⁹ cuius et
vincas cū iudicaris. q̄ dicūt anie mee non
est salus ip̄i in deo ei⁹. Obsecro iube vt de/
tur mibi caritat⁹ stola. fidei fernētis anu/
luis. in calciamētis et eleuat̄is et p̄fiantis
spei. ptegāt̄ur pedes. vt sic ebrius tuo san/
guine tol⁹ in te resoluar amore. Intret do/
lor tuus intima mea et omnē amore expiet
alienū. sūm tecū crucifixus mūdo. vt sic mor/
tuus. vita mea sit tecū abscondita in deo. O
vita mea. vita felicit̄ que abscondita est ip̄i mū/
do et sociata ip̄i christo in deo centro suo q̄
etatur. vnū est mihi necessariū et solū vnuz
quero. Abscedat ergo fantasmat⁹ multitu/
do. vnus est dilect⁹ meus. vn⁹ est amor me/
us iesus christ⁹. de⁹ meus. sponsus meus.
Aibil ergo sapiat. nihil delectef. nihil allici/
at nisi iesus christ⁹. totus sit me⁹. totus sim/
sius. et fiat cor meū vnū cū ip̄o. nihil me iu/
dicans scire vel amare vel affectare nisi do/
minū iesum christū et huc crucifixū. Ergo
bone iesu recollige me viscerib⁹. refice vbe/
ribus. et inebria vulnerib⁹. Euigila ḡ anīa
mea ad viscera cōpassionū quib⁹ plorauit i/
infantia sup hierusalē. sup lazaru et in cru/
ce. imo in illis sup te et regredias fluuius de/
loco voluptatis ad rigadū paradisū qui
est in q̄ttuor capita diuisus. Si em̄ egredi/
ebas fluuius lachrymaz de loco voluptat⁹
et omniū deliciar̄. quāto magis debet egre/
di de loco omniū spurciciaz. Ergo bone ie/
su summis delicijs plenus. plorasti. euigila/
etiā anīa mea ad verba instructionū. exhor/
tationū et p̄missionū. q̄ de verbo vite eter/
ne habes. Euigila ad exprobatōes. vulne/
ra. illusiones et occisiōes. ad dolores passio/
nis et cōpassionis. Attēdite inq̄t et videte si
est dolor sicut dolor me⁹. imo dñe accedaz
et videbo si est amor sicut amor tuus. Et id
nihil nisi te p̄pter te volo amare. Tu domie
me iniquū pessimū et p̄ceptore tuū vilissimū
fecorē stercorū et horroremvermū amasti tā/
tū ut tanta p̄ me dignarer̄ pati et sustinere.

Et ego te infinitum bonū p̄zēm p̄fissū,
sponsum dulcissimū oīs pulchritudinis;
suavitatis fontale p̄ncipiū nō tñm diligam
vt saltē moriar p̄ te p̄ te mūdo. imo moriar
et mib⁹t totus tecū affixus ligno. nihil sen/
tiam nisi te. vt viuā iam nō ego. viuat aū in
me christus. Quid ḡ retribuā dño p̄ oībus
q̄ retribuit mihi. Lalicē sa. ac. et no. do. iu.
Sic ḡ calix p̄tinuus in corpe saltē sup/
bundatis grē radicef in corde. melos dñi/
ne laudis diffundaf. q̄re cōtinue ac inde/
nenter in ore laudabo dñi meū ī vita mea.
psallā deo meo q̄diu fuero. Jocūdūz sūci
eloquū meū. ego vero delectabor in dño.
leuabo et oīndā ei facie metis. et in aurib⁹ ad
ore meo resonabit ūmēla grāfactio et ma/
gnificētē sue laudis. Recedat ḡ de cetero
oia vetera de ore meo et de aīa mea. q̄ deu/
scientiarū dñs est. et ip̄i p̄p̄tantur cog/
tatiōes et voces. Arcū fortū supabo et indu/
ar p̄tute ex alto. Gaudens gaudebo in do/
mino solū. et implebis cor meū iubilo. et om/
nia ossa mea exultabūt in deo meo. q̄ totū
me offerā saluatori meo. Quiescer̄ cor meū
in dulcedine bonitat⁹ ūmēla. Laudabo et
cellentiā glie ūmēla et seqr̄ vestigia passionis
acerbe. corp⁹ p̄culcef. cor eleuel. Laude ho/
repleaf os meū. vt die ac nocte dei mei ma/
gnitudine tāte vite irremissibiliq̄t̄ quiescer̄.
Abscedat vanitas. accedat diuinitas. trā/
formet caritas et fiam tot⁹ diuinus. aperiat
cor meū. agian̄t vulnera. iungant incimati/
fiant vnū cū christo. Amen.

Hripe illā et exaltabit te. et glorificebe/
ris ab ea cū illā fueris amplexa. Da/
bit capiti tuo augmenta grāfactio. et corona u/
clita proteget te. Proverbiorū. iiij.

Gloria in excelsis
ḡ deo et grāfactio et vox laudis. et
nunc p̄p̄hetica mysteria. nunc p̄
oracula de celis lapsa. nunc p̄ lectione etiā
gelicā. nunc p̄ apostolicā tubā multipbarie
multis modis ad honore virginis marie/
gine celoz. ac angeloz sincerissime nos in/
uitat ac incitat. vt p̄ ip̄ius sc̄tā merita omni/
acceptione dignissima. ex infernoz claus/
arreptos. agelice militie nos ascribat. Ut
licet Salomon ſ̄ba p̄dicta de sapia p̄ule/
rit. spūs tū sc̄tū illa ad virginē p̄cellen-

mariā intellectu mystico reflectit. In quo verbo vos amice charissime ad ipi⁹ amorē est alliciens. vestri⁹ cor ad ipius amplexū varijs pmissionib⁹ attrahens et demulcēs. Assignat aut̄ vobis assecutura q̄tuor dona mirifica. si tā preclara puella nexu spūa/ li vobis fuerit puncta et brachijs desideri/ orū seruentū a vobis cū magna reverētia et deuotione amplexata. Primo affert vob/ erationē ibi. et exaltebit te. Secō glori/ ficationē ibi. et glorificaberis ab ea. Tercio grāz habundātiā ibi. Dabit capiti tuo au/ gnentā grātiā. Quarto viriditas ppetue immacessibilē coronā ibi. Corona inclita/ pteget te. Unde rogo carissime et desiderā/ tissimē tā nobilē et speciosissimā viginem repellatis. ne tā admirandā reverēdissimā reginā virginē mariā viluppendatis. Ne si a vobis xtempā se viderit (non dico tantis fraudemini. verū qđ absit) mala ppetua i/ curratis. Quapropter ad obsequēdū ei si/ nū mentis extendas. ad laudandū et glorifi/ candū cā cor pparate. lingua laxate ac cele/ ri famularū illi placere festinate. Cōstat em̄/ ger ipius accessu remanebis deuotor. ex ipi⁹ factu mūdior. et ipi⁹ amplexu virtute et grā pfusior et nitidior. Et vt tātor bono/ rū vobis aliquā occasionē oferā mitto vo/ bis ipi⁹ virginis sacratissime psalteriu⁹ ex/ scintilla mee paucule intelligētie grā et ad/ iutorio illius conditū et cōpacitū. in quo di/ versis pconq̄s cā extolleatis. Nūc ipi⁹ virgi/ natē et castimoniā. Hunc et̄ secunditate et̄ / sanctimonīā. Hunc et̄ largitatē sine clemē/ tiā. Ibi effteris cā velut plenā om̄i grā. ve/ lur repleta om̄i sc̄ietia. velut illustrata om̄i sapia et intelligētia. Ibi benedict⁹ fructuz sui ventris ḡlōsi. mēbra corporis sc̄ti. et pro/ gatiu⁹ anie om̄i sc̄itare pollētes. Ibi ad/ ipius laudē inuocabis choros angelorū et sc̄iōnū nationes homīn. insulas gentiū. celū et pulchritudinē luminariū. ac totū orbem terrarū. Ibi eā rogabit⁹ ut destruātires spūaliū hostiū. ut vobis impetrēt veniam peccaminū. ut vobis reddat placabile ter/ ribilem iudicē. et ut restrū finē sua illustret presentia. vobisq̄ obtineat gaudia sine fine māsura. Iḡlo charissime hoc tantillū me/ um munusculū h̄mū vobis oblatū gratan/ ter suscipite. fructūq̄ ex eo pferre satagite. et in eo matrē dei frequēt⁹ collaudate. si for/ te p̄fissima fuḡ vos suū cōuertat amabilēz

vultū. ad suū amore v̄os recipiens. restrāz aniam in pnti recreans et reficiēs. et in futu/ ra gloria coronā de lapide p̄cioso vestro ca/ piti supponens.

Incepit psalteriū beate viginis cōpplatū p seraphicū doctorē sc̄m̄ Bonaventuraz episcopū Albanēsem. necnō sc̄m̄ Romane ecclie p̄s byterū cardinalē. in honorē geni/ tricis dñi nr̄i iſu christi totū humani ge/ neris salvatoris.

Beatūs uir qui diligat nōmē tuū maria vgo. grā tua aniam ev̄ p̄fortabit. Tāq̄ aqrū fontib⁹ irrigatū vber. i eo fructū iusticie ppa/ gab. B̄ndicte tu inē mulieres. p credulitatē cordis sc̄i tui. Uniuersa em̄ semiasvinc⁹ pulchritudine carnis. supas anglos et arch angelos et excellentia sc̄itatis. B̄ndicā tua et grā vbiq̄ p̄dicat. de⁹ opib⁹ manū tuarū beneditit. Gloria patri et filio.

Quare tremuerūt inimici nr̄i. et aduer/ sum nos meditati sunt inania. Prote/ gat nos dextera tua m̄f dei. ut acies tribul/ ȳfundēs et destruēs eos. Venite ad eā q̄ la/ borat⁹ et tribulati es⁹. et dabit refrigeriū aia/ bus v̄ris. Accedite ad eā in tentatiōib⁹ ve/ stris. et stabilit̄ vos serenitas vultus eius. B̄ndicite illā in toto corde v̄o. m̄ia em̄ illi/

Domina qđ. (us plena ē terra. Gl̄ia. multipli cati sunt q̄ tribulat̄ me. in tem/ pestate tua pseqr̄s et dissipabis eos. Dissol/ ue colligatiōes impietat̄ nr̄e. tolle fascicu/ los pctor̄ nr̄o. Diserere mei dñā et sana/ infirmitatē meā. tolle dolorē et angustiā cor/ dis mei. Ne tradas me māib⁹ ūnicor̄ meo. et/ in die mortis mee p̄forta aiaz meā. Deduc/ me ad portū salutis. et sp̄m̄ meū redde facio/ ri et creatori meo. Gl̄ia patri.

Quam inuocarē exaudiisti me dñā. et e/ sublimi solio tuo mei dignata es recor/ dari. Ergo q̄ngētib⁹ p̄parat⁹ ad ciscā. et de mani/ bus q̄reniū me liberabit grā tua. Qm̄ be/ nigna est m̄ia et pietas tua. in om̄es q̄ inuo/ cat nomē sc̄m̄ tuū. B̄ndicat̄ sis dñā ineter/ nū. et maiestas tua in sc̄m̄. Gl̄orificate eam/ om̄es gentes in frute v̄ra. et cūcti p̄pli terre/ extollite magnificiā eius. Gl̄ia.

Terba mea aurib⁹ p̄cipe domīa. et ne a/ uertas a me speciositatem vultus tui.

Psalterium beate virginis

gnare me radīs tue grē letabūdis occur/
rere. et cū amplexib⁹ pacis et q̄etis largiaris
oscula. Et recognosco q̄ in celū et in totam
curiā celestem et ecclesiā romanā. imo ī om/
nem creaturā tuam et coram te. te contem/
pto peccavi et malum coram te feci. et certe
nō sum dign⁹ vocari filius tuus nec mer/
cennarius etiā sernus. aut aliqua vilissima
creatura. sed miserere mei et dele iniquita/
tem meā. vt iustificeris in fmonib⁹ cuius et
vincas cū iudicaris. q̄ dicūt anie mee non
est salus ip̄i in deo ei⁹. Obsecro iube vt de/
tur mibi caritat⁹ stola. fidei fernētis anu/
luis. in calciamētis et eleuat̄is et p̄fiantis
spei. ptegāt̄ur pedes. vt sic ebrius tuo san/
guine tol⁹ in te resoluar amore. Intret do/
lor tuus intima mea et omnē amore expiet
alienū. sūm tecū crucifixus mūdo. vt sic mor/
tuus. vita mea sit tecū abscondita in deo. O
vita mea. vita felicit̄ que abscondita est ip̄i mū/
do et sociata ip̄i christo in deo centro suo q̄
etatur. vnū est mihi necessariū et solū vnuz
quero. Abscedat ergo fantasmat⁹ multitu/
do. vnus est dilect⁹ meus. vn⁹ est amor me/
us iesus christ⁹. de⁹ meus. sponsus meus.
Aibil ergo sapiat. nihil delectef. nihil allici/
at nisi iesus christ⁹. totus sit me⁹. totus sim/
sius. et fiat cor meū vnū cū ip̄o. nihil me iu/
dicans scire vel amare vel affectare nisi do/
minū iesum christū et huc crucifixū. Ergo
bone iesu recollige me viscerib⁹. refice vbe/
ribus. et inebria vulnerib⁹. Euigila ḡ anīa
mea ad viscera cōpassionū quib⁹ plorauit i/
infantia sup hierusalē. sup lazaru et in cru/
ce. imo in illis sup te et regredias fluuius de/
loco voluptatis ad rigadū paradisū qui
est in q̄ttuor capita diuisus. Si em̄ egredi/
ebas fluuius lachrymaz de loco voluptat⁹
et omniū deliciar̄. quāto magis debet egre/
di de loco omniū spurciciaz. Ergo bone ie/
su summis delicijs plenus. plorasti. euigila/
etiā anīa mea ad verba instructionū. exhor/
tationū et p̄missionū. q̄ de verbo vite eter/
ne habes. Euigila ad exprobatōes. vulne/
ra. illusiones et occisiōes. ad dolores passio/
nis et cōpassionis. Attēdite inq̄t et videte si
est dolor sicut dolor me⁹. imo dñe accedaz
et videbo si est amor sicut amor tuus. Et id
nihil nisi te p̄pter te volo amare. Tu domie
me iniquū pessimū et p̄ceptore tuū vilissimū
fecorē stercorū et horroremvermū amasti tā/
tū ut tanta p̄ me dignarer̄ pati et sustinere.

Et ego te infinitum bonū p̄zēm p̄fissū,
sponsum dulcissimū oīs pulchritudinis;
suavitatis fontale p̄ncipiū nō tñm diligam
vt saltē moriar p̄ te p̄ te mūdo. imo moriar
et mib⁹t totus tecū affixus ligno. nihil sen/
tiam nisi te. vt viuā iam nō ego. viuat aū in
me christus. Quid ḡ retribuā dño p̄ oībus
q̄ retribuit mihi. Lalicē sa. ac. et no. do. iu.
Sic ḡ calix p̄tinuus in corpe saltē supb/
undatis grē radicef in corde. melos dñi/
ne laudis diffundaf. q̄re cōtinue ac indeſ/
nenter in ore laudabo dñi meū ī vita mea.
psallā deo meo q̄diu fuero. Jocūdūz sūci
eloquū meū. ego vero delectabor in dño.
leuabo et oīndā ei facie metis. et in aurib⁹ ad
ore meo resonabit ūmēla grāzactio et ma/
gnificētē sue laudis. Recedat ḡ de cetero
oia vetera de ore meo et de aīa mea. q̄ deu/
scientiarū dñs est. et ip̄i p̄p̄tantur cog/
tatiōes et voces. Arcū fortū supabo et indu/
ar p̄tute ex alto. Gaudens gaudebo in do/
mino solū. et implebis cor meū iubilo. et om/
nia ossa mea exultabūt in deo meo. q̄ totū
me offerā saluatori meo. Quiescer̄ cor meū
in dulcedine bonitat⁹ ūmēla. Laudabo et
cellentiā glie ūmēla et seqr̄ vestigia passionis
acerbe. corp⁹ p̄culcef. cor eleuel. Laude ho/
repleaf os meū. vt die ac nocte dei mei ma/
gnitudine tāte vite irremissibiliq̄t̄ quiescer̄.
Abscedat vanitas. accedat diuinitas. trā/
formet caritas et fiam tot⁹ diuinus. aperiat
cor meū. agian̄t vulnera. iungant incimati/
fiant vnū cū christo. Amen.

Hripe illā et exaltabit te. et glorificebe/
ris ab ea cū illā fueris amplexa. Da/
bit capiti tuo augmenta grāz. et corona u/
clita proteget te. Proverbiorū. iiij.

Gloria in excelsis
ḡ deo et grāzactio et vox laudis. et
nunc p̄p̄hetica mysteria. nunc p̄
oracula de celis lapsa. nunc p̄ lectione etiā
gelicā. nunc p̄ apostolicā tubā multipbarie
multis modis ad honore virginis marie/
gine celoz. ac angeloz sincerissime nos in/
uitat ac incitat. vt p̄ ip̄ius sc̄tā merita omni/
acceptione dignissima. ex infernoz claus/
arreptos. agelice militie nos ascribat. Ut
licet Salomon ſ̄ba p̄dicta de sapia p̄ule/
rit. spūs tū sc̄tū illa ad virginē p̄cellentem